

Naiv gruvepropaganda

Klassekampen har 17.08.2021 ei utmerka reportasje fra protestleiren mot den gruva som nå ulovlig skal bygges i Repparfjord. Vi håper avisa vil følge opp med mer informasjon og bakgrunnsstoff om hvorfor både miljøaktivister fra hele landet og lokale reindriftssamer og fiskere har funnet det nødvendig å protestere og aksjonere.

På debattsida i samme avis forsvarer Lars Daniel Krutzkoff Jacobsen gruva og stempler motstanden som naiv og uten grunnlag. Han skriver at han har dekt saka som journalist i Finnmark, og når han da i dette innlegget til de grader avslører sin uvitenhet i saka, forteller dette også en del om det svært lave kunnskapsnivået som har vært i media, som i stor grad har dekket saka som mikrofonstativ uten egne undersøkelser.

Jacobsen mener dette er en "dårligst begrunna saken jeg noensinne har vært borti". Vi må da spørre om han overhodet har lest noen av de høringsuttalelser og klager som er sendt inn i saka, fra miljøorganisasjoner, samiske organisasjoner, fiskerierorganisasjoner eller offentlige organer som Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet. De grundigste av disse er trolig klagen på driftskonsesjonen fra Sametinget og fra Naturvernforbundet i samarbeid med Natur og Ungdom og Vest-Finnmark Jeger og Fiskerforening.

(<https://naturvernforbundet.no/finnmark/gruvedrift/naturvernforbundet-og-sametinget-klager-pa-nussir-konsesjonen-article39008-2023.html>)

Vi må be om spalteplass for å imøtekomme noen av de gale påstandene i Jacobsens innlegg:

1. Er det ei ny gruve?

"Det er overhodet ikke snakk om en ny gruve i Repparfjorden i Vest-Finnmark; gruva er der allerede. Driften skal gjenopptas i en gammel kobbergruve, hvor det allerede er gjort store inngrep i naturen."

Det har vært gruvedrift i Repparfjorden 1903-10 og 1972-78. Særlig den siste perioden blei det gjort store inngrep og disse er ikke retta opp etter mer enn 40 år. Det skulle vært gjort gjenfylling og revegetering her, før man tenkte på å gjøre nye inngrep. I den nye planen vil omlag 1/5 være gruvedrift på denne forekomsten (Ulveryggen), nå som underjordsdrift mens det tidligere var dagbrudd. 4/5 vil være ei helt ny gruve i Nussir-området, flere kilometer fra den gamle gruva. Det er der snakk om helt nye tunneller, luftesjakter og gråbergdeponier. Det skal bygges et helt nytt oppredningsanlegg og avfallet skal dumpes på et sted der det ikke er dumpa før. Med unntak av at et stykke vei og et lite stykke gammel tunnel kan brukes, er det i praksis snakk om ei ny gruve.

2. Må vi ha denne gruva nå?

"Vi skal omstille oss fra olje, gass og kull til elektrisitet. Metall det trengs mest av, på grunn av god ledeevne, er kobber. Vi er omgitt av kobber; kutt strømleningen til computeren du leser dette på, så ser du metallet."

Det er ingen som nekter for at kobber er et nyttig metall, men det betyr ikke at vi i full panikk skal tømme ut alt av ressurser så fort som mulig. I dag foregår det et vanvittig sløseri med dette metallet, og behovet for nytt kobber kan dekkes med kombinasjon av gjenvinning, utvinning fra gamle gruveponi, mer varige produkter og forbud mot unyttig og skadelig bruk.

3. Gammel eller ny dumpeplass?

"Ja, det skal tømmes gruveslam i fjorden, men da i stor grad i et område hvor det allerede er sluppet ut slikt avfall. Det er her snakk om et areal fra noen få hundre meter ut i fjorden og opp til noe over en kilometer. Bunnen i det avgrensede området ble i sin tid ødelagt og livet forsvant. Men det kom også tilbake da gruvedriften opphørte."

Nei, det er ikke snakk om det samme området. Den planlagte dumpinga er flere km lenger ut i fjorden, og det er snakk om å ødelegge et område der det ikke har vært dumpa før. Livet kom ikke tilbake "da gruvedriften opphørte", det har tatt flere tiår før Repparfjorden nå de siste åra har vært noenlunde friskmeldt, sjøl om det ennå er unormalt høye kobberkonsentrasjoner ved den gamle dumpeplassen. Denne var gyteplass for torsk, først de aller siste åra er det tegn på at denne gytinga kan være i ferd med å bli gjenopptatt. Dersom all kobbermalmen Nussir ASA har funnet skal utvinnes, vil dumpinga bli på omlag 10 ganger det som blei dumpa 1972-78, og skadene tilsvarende større.

4. Ikke påvirke laksen?

"Repparfjorden er mange mil lang og er en såkalt nasjonal laksefjord. Gruve-driften kommer ikke til å ødelegge laksestammen som går til og fra Repparfjord elva. Dette er fordi laksen svømmer i de øvre vannlagene av fjorden."

Repparfjorden er ca. 12 km lang, men det er kanskje nautiske eller engelske mil Jacobsen her opererer med. Undersøkelser gjort av Vestfinnmark jeger og fiskerforening viste at det bare var med et nødrep at laksestammen overlevde 7 års gruvedrift på 1970-tallet. Da tok utslippa livet av mesteparten av smolten. Med 30-40 års gruvedrift vil det ikke være noen laksestamme å bygge opp igjen. Erfaringene fra da er at gruveavgangen også vil spre seg i øvre vannlag. Ei annen sak er at laksen også ofte går på langt dypere vann.

5. Mindre eller mer enn Alta?

"Kampen om Alta/Kautokeino handlet om å hindre ødeleggelsen av en av Europas fineste canyoner og lakseelver, samt å verne en av de største samiske bygdene, Masi, fra å bli neddemt. Det var en virkelig kamp for uberørt natur, og den berørte manges livsgrunnlag."

Bortsett fra at Nussir-gruva ikke vil demme ned noen bygder, vil virkningene av gruva absolutt kunne sammenlignes, og trolig vil virkningene både for laks og reindrift kunne bli større ved gruvedrift i Repparfjorden. I tillegg til at virkningene for livet i havet og fjordfisket utvilsomt

6. Liten skade for rein?

"Men gruvedriften skal foregå under bakken, og reindriften vil i liten grad bli påvirket. Gruveselskapet har sagt seg villig til å tilpasse driften vår- og høstflyttingen av rein."

En rapport om virkningene fra reindriften viser at underjordsdrift også i stor grad vil påvirke reindriften. Tilpassing til reinflyttinga vil kanskje redusere skadene for distriktet som har dette som gjennomflyttingsområde, men ikke distriktet som har Nussir-området som kalvingsland og sommerbeite.

Konklusjon:

Innlegget er et ukritisk oppgulp av gruveselskapets propagandaløgnar, og en sterk søknad til stillingen som informasjonssjef for Nussir ASA.

Naturvernforbundet i Ávjovárri

Her er innlegget som vi har svart på:

En naiv gruvekamp

Det skal bygges en «ny» kobbergruve i Finnmark, og enkelte miljøvernaktivister vil gjerne legge seg i lenker for å hindre utslipp i havet. Som tidligere journalist i Finnmark har jeg dekket denne

konflikten noen ganger. Når det gjelder å argumentere for natur kontra miljø, tror jeg det må være den dårligst begrunnede saken jeg noensinne har vært borti. I det hele tatt å sammenligne den med utbyggingen av Alta/Kautokeino-vassdraget er meningsløst: Vi skal omstille oss fra olje, gass og kull til elektrisitet. Metallet det trengs mest av, på grunn av god ledeevne, er kobber. Vi er omgitt av kobber; kutt strømløslinjen til computeren du leser dette på, så ser du metallet.

Ja, det skal tømmes gruveslam i fjorden, men da i stor grad i et område hvor det allerede er sluppet ut slikt avfall. Det er her snakk om et areal fra noen få hundre meter ut i fjorden og opp til noe over en kilometer. Bunnen i det avgrensede området ble i sin tid ødelagt og livet forsvant. Men det kom også tilbake da gruve-driften opphørte.

Repparfjorden er mange mil lang og er en såkalt nasjonal laksefjord. Gruvedriften kommer ikke til å ødelegge laksestammen som går til og fra Repparfjordelva. Dette er fordi laksen svømmer i de øvre vannlagene av fjorden. For øvrig slipper elva ut mer kobber, via naturlig avrenning, enn gruvevirksomheten.

Kampen om Alta/Kautokeino handlet om å hindre ødeleggelsen av en av Europas fineste canyoner og lakseelver, samt å verne en av de største samiske bygdene, Masi, fra å bli neddemt. Det var en virkelig kamp for uberørt natur, og den berørte manges livsgrunnlag. For meg er det åpenbart at hensynet til reindriften er den mest legitime saklige grunnen for å være kritisk til å gjenåpne gruva. Men gruve-driften skal foregå under bakken, og reindriften vil i liten grad bli påvirket. Gruveselskapet har sagt seg villig til å tilpasse driften vår- og høstflyttingen av rein. Likevel skjønner jeg innsigelsene; livsgrunnlaget for reindriften tas bit for bit.

Lars Daniel Krutzkoff Jacobsen, filmskaper og tidligere journalistkrutzkoff@hotmail.com